

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Fabinyi Lily*

Cím: *A Vár diszruhája*

Forrás: *A Nap*

Pp.
(Hely)

1916. XI. 22
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	<i>394.43</i>
Hely	
Idő	<i>"1916"</i>
Személy	
Helyszám	

A Vár koronázási diszruhája

Mint mehek tavaszi rajzaskor a kaputárt, úgy lépik el a sürgő-forgó dolgozó emberek százai a Tárnok-utca 2-ik számú házat. A földszint hatalmas bolt-helvisége és az emelet egyik ötszobás lakása a Vár ünnepi díszöltövények forrongó műhelye, innen indulnak ki és ide futnak össze ezernyi rendelések számai. Nagy termékekben, hosszú asztalokon kiterített tervrajzok... berreg a telefon, künn látkölcse indulnak, rohannak szünet nélkül az autók... Éjt napot egybetéve dolgoznak a megbízott tervezők, akiknek munkáját lelkes odaadással vezeti és ellenőrzi a Művészeti Albizottság elnöke, gróf Bánffy Miklós. A tervek már majdnem minden részletükben készek, csak a nehéz technikai kivittel, a háború okozta majdnem legvözhetően nehézségekkel, főleg anyag- és munkahiánnyal kell megbirkózni.

A koronázási díszítést négy csoportra osztották be. I. Az útvonal, II. A kardvágás dombja, III. Az esküdtétel helye és IV. A templom. Az elsőnek és másodiknak tervét Györgyi Dénes és Kós Károly, a harmadikét Tóru Emil és Pogány Móric készítették el, míg a negyediknek munkájával Lechner Jenő bízták meg, aki mellett Szántó Ferenc építész is szerepel. A megbízott művészek vezetése alatt dolgozik most lázasan száz meg száz munkás, iparos, iparművészeti növendék és himzónő.

A díszítésnek stílusa, de főleg színe szerint az útvonal maga három szakaszra oszlik. Első szakasz a Várkapu, Szent György-tér és Szent György-utca. Itt uralkodó az egységes vörös tónus. Finom vörös selyem standardok szabják meg ennek a résznek ünnepi karakterét. A standardok selvmen súlyos aranyhímzéssel a király és királyné nevének kezdőbetűi díszlenek kettős kereszt és stílizált lángnyelvek keretében.

A Szent György-téren épül már a kardvágás dombja a barokkpalota és a tér stílusának megfelelő művészi terv szerinti. A domb két méter magas lesz. Négy felől finom homokkal borított széles út vezet az öt négyzetméteres keményre sulykolt platformra, amelynek anyaga a vármegyei öhitattal küldött földje. Hogy ezek a domb oldalnak földjével el ne keveredjenek és valamennyi vármegye földje hordja a királyt a legnagyobb magyar történelmi aktus pillanatában, a dombnak ezt a tulajdonképpeni magját betonfal övezi egészen a domb aljáig. A lejtős domboldal négy része zöld gyepvel fedett, amely a közepén alkalmazott piros és fehér virágból készült szőnyegekkel adja a nemzeti trikolor színeit.

Az útvonal második szakasza a Disz-tér és a Tárnok-utca. Uralkodó tónus a fehér és arany. A Disz-téren, diadal kapu helyett, mintegy tizenöt méter magas három pilon áll majd. A hófehér pilonokon három méter magas négy négy zöld patinás angyal tartja az aranykoronát. Az angyalok alkotója Dongrác Szigfrid szobrászművész.

A Tárnok-utca megoldása már sokkal súlyosabb feladatot rótt a művészekre. A házak itt nagyon eltérő magasságúak e mellett az utca teljesen szabálytalan, görbe-görbe. A kérdéses útvonalat a terv szerint úgy fogják össze művészi egésszé, hogy végig rajta kettős sorban, a Disz-térhez hasonló fehér pilonokat állítanak, csak jóval kisebbeket, száma mintegy harmincai. Tetejükön angyalok helyett, egy-egy ösmagyar patinás vitéz tartja erős öklében az ország címerét. Ez a pilonutca finoman hajló görbéjével elvonja majd a tekinteteket a szabálytalan házsorról. Az útvonal harmadik szakasza a Szent Háromság-tér. Ezt a részt mintegy a templom előcsarnokául, interieur szerű egységgé fogják a művészi díszítéssel össze. Alaptonusa a gobelin zöld. Hogy a környező boltok a hatást ne rontsák, ezeket is bevonják hatalmas, festett gobelinszőnyegekkel, amelyek Leszkowsky György festőművész vezetésével az Operaház díszletfestő műtermében készülnek. A szőnyegek körpét a Habsburgok, a pérmái ház és tizenegy régi országcímer ékesítik. Ugyanílyen gobelinekkel vonják be a tribünöket, amelyeknek középdíszre az erdélyi fejedelmek és városok címerét.

Ezen a téren, a pénzügyminisztérium palotája előtt leng majd a hófehér, nyolc kilenc méter hosszú két országraszáló. Viszont a Szent Háromság-utca lerárásául, annak torkolata előtt a Patrona Hungariae tiszteletes gigászi standardja áll őrt, jobbra-balra föle pedig a régi országrészlők lobognak. A lobogón csak maga a himzett Szűz Mária alakja öt méter nagyságu. Kuruczászlók emelik még a Szent

Háromság-tér díszét.

Az egész útvonalon végig a házakat még pedig mindegyiket a saját stílusának megfelelően aranyszalaggal átfonják és aranybogyós babérfestőnokkal díszítik, amelyekből két kilométert Fiume városa küldött. A házozsítás tervének megkönnyítésére valamennyi külön-külön befényképezték. Az erkélyekre himzett balkonátlatyotok kerülnek.

Az esküdtétel helyét a Szent Háromság-szoborral kapcsolatosan, műemlék karakterének megőrzésével építik meg. A kultuszminiszter kezdeményezése alapján a szoborhoz komponált esküemlény állandó jellegű lesz. IV. Károly nem ideiglenes emelvényen, hanem véglegesen műemlékké avatandó trahitombon fogja a királyi esküt elmondani.

A Szentháromság-térnek zárt zöld gobelin-alapjáról gyönyörű, élénk foltként válik majd le a Mátyás-templomnak öt méter mély és tíz méter széles bíbor kapumenyezete. Odabent, a padok helyén, két alacsonylejtésű tribün áll kissé fordén, a bejárat oldalhajói felé emelkedőn.

Mint fehérén kiboruló óriási bíbor-kapvölöje magába a templom hatalmas hajója a mozgalmos, gyönyörű világbörténelmi képet. Fehér atlasz-selyemmel bélelt égő bíbor plüss a templom ruhája, ezzel vonják be az oszlopokat, ebből készülnek a baldachinok és tribüntakarók és bíborszőnyeg borítja összefolyón a templom egész padlatát.

Az oltár fölé hatalmas bíborsátor borul, ösmagyar jellegű, kurucos csúcsa erőteljesen tör a magasba, egészen az

ízlöpfejekig, habbőhár bélése pedig lent bíborul és a fal díszeként folytatódik. A sátor szerkezetével, tömör plüss-anyagával majdnem négy métermázsas súlyú.

A szentély előtti travéban, középen, a megkoronázatlan királyi pár trónusa áll, függő baldachin alatt, a szentélyber pedig, az evangéliumi oldalon vár az a menvezetes trónus, amelybe a megkoronázott ifjú király vezeti hívesét. Ennek háttere Mátyás király híres trónkarpitija. Szemben vele a pápai nuncius trónja, mellette a főpapi faldísztróriummal. Valamennyi függő sátor, menvezet nehéz anyagát vastag aranykötélek tartják, a trónusok és oltár bíbor plüsszönyegein pedig fehér atlasz applikációs dísz emeli a piittoreszk hatást.

Hogy pedig tündérfény ragyogja be mellőn a fenséges képet, hatalmas, uszó fénykarikák egybefolyó menyezete fejezi be a templomdíszítést az oszlopfejek magasságában. A sátor alatt pedig koncentrált fény világítja meg a királyi párt és a nagyszerű aktus jelenetét. Most vezeték be a villanyvilágítást a Mátyás-templomba s hogy az új berendezés koronázáskor zavart ne okozhasson, tizórás világítási próba elázi meg az ünnepet.

A Vár stílusos, látványosságzámba menő ünnepi díszítése tehát avatott képekben lázas sietséggel halad előremost már csak az kell, hogy ragyog napsugár emelje a felejtetőellen napompáját.

Fabinyi Lily